

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ (*)

ԳՌԻՐԵԱՆ ՅՈՒՆԵԼԵԱՆ

Մենք նամոյնով կ'արձանագրենք թէ Ս. Արաբիս բարեկամ մեծամարտուս հայ անձնաւորութիւն մը վաւարի յայնժամ է Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր Յօրեթանին ի յիշատակ շինուելիք Մասենադարանին բոլոր ծախելէր նոյնով, իր բարեյիշատակ ծնողաց անունովը կոչելով զայն:

Իսկ ժողովրդական հանգանակութեան ազդիւնով, որ բացուած է ամեն կողմ, ի նպաստ Մասենադարանի շինութեան, Ամեն. Յօրեթանի վաւարիքն համաձայն, պիտի կազմուի ճիւղաւոր մը՝ որուն տոկոսովը պիտի հրատարակուին հայերէն կարեւոր գիրքեր, թէ՛ նախնեաց գործերէն եւ թէ՛ նորերէն, ԳՐԻՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆ, ինքնին տպագրուի:

Չորսուն եւնի որ հանգանակութեան մասնակցող բոլոր նախաձեռնող ուրախութեամբ պիտի ոգչուեն իւրաքանչիւր նախաձեռնողին մասենադարանէն բարեւոյթ, եւ միւս կողմէն զանաւանդութեամբ պիտի տեսնեն որ իրենց նուէրներով ալ մատուցական Մասենադարան մը պիտի հաստատուի Ս. Յակոբի մէջ, մրցակցութեամբ իրենց գրաւոր Յօրեթանին յիշատակին:

Յաւազիկային առիթ պիտի ունենանք լիովին տեսնելու իրենց տալու նոր Մասենադարանի շինութեան եւ իւրաքանչիւր նախաձեռնողին մասին:

Սինն ի այս էջեր մամուլի յանձնուած պատմութեամբ կ'ուզենք յայտարարել թէ Մասենադարանի շինութեան համար քննուած գէշիքը իր չորս անկիւններէն փորձելու վրայ է, հասկնալու համար թէ մինչեւ մայր հող ուշագի պէտք է խորանկան ճիւղեր: Առգնեսեւ Ս. Յակոբը արջապատով գէշիքներ ինքն եւն առհասարակ, եւ հաստատու հողը գնելու համար տեղ տեղ մինչեւ ուրք մէք եւ աւելի փորելու է:

ՆՈՒՆԵՐՆԵՐ

Ի ՆՊԱՍՏ ԳՐԻՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆԻ

Լոնտոնէն. — Տ. Մարութան Քննչ. Խորհրդական.

Սթէրլին. 2:

Չիքսկո. — Տիար Գրիգոր Գաղաղական. Տօլ. 12:

Առախա-Աղէպա. — Տ. Յովնանէն Քննչ. Կէզէր-

եան. — Սթէրլին. 1:

Գահիրէ. — Հաղարոս Կահապետեան Եղ. Եսկի 3:

» Աստուցիչ մը (Ա. Գ.) Եղ. Եսկի 1:

Թարսիզ. — Առաջնորդ Գեր. Տ. Կերտէս Արք. Մե-

լիքիանդեան Սթէրլին. 2:

Սան-Ֆրանչիսքո. — Կարապետ Սրկի. Գ. Արիտա-

կէսեան. Տօլար 20:

(*) Սինն ի այս գոյգ թիւին (Սոյս. — Սեպտ.) հրատարակութիւնը մեր կամքէն անկախ պատահաւոր յայտնուեցաւ մինչեւ Հոկտեմբերի կէսը. առկէ օգտուելով Հոկտեմբերի առաջին կիսուն, կարեւոր դէպքերն ալ արձանագրեցինք:

ԻՄՔԳՐ.

Բարիզ. — Տ. Վարդան Քննչ. Պաշտօնական

Տօլար 4:

Կ. Պոլիս. — Աղգային Կեղրանական Վարժարա-

նի Խնամակալութիւն Սթէրլին 10:

Նիգոսիա. — Վեր. Յարութիւն Յ. Մանուչակեան, կը նուիրէ «Իրքը հակառակարարութեան կամ ընդդէմութեան Աստուծոյն» անուանով խորհրդանշող ձեռագիր հատոր մը. զրուած, 1808 թուականին ի քաղաքն Եւսէ (Խուսանիա):

Կ. Պոլիս. — Պետրոս Զէքի Կարապետեան. Բա-

նարան. 2 հատոր, Օսմ.-Հայ. Հայ.-Օսմ.

Աթէնք. — Կարապետ Արքեպոս. Մաղլումեան. Աթա լիքան վանքերուն եւ վանականներուն լուսանկար Ալգամը եւ Յունաստանի հնու-թեանց Ալգամը:

Լոնտոնէն. — Տիգրան Չալրղեանէ

1.— Armenia and the War, by A. P. Hagopian

2.— The People of Ararat, by Joseph Burt, F.R.G.S.

3.— Paul of Tarsus, by T. R. Glover.

4.— The Holy Spirit in the Ancient Church, by Henry Barclay Swete, D. D.

ՇՆՈՐՀԱՌՈՐԱԿԱՆ ՀՆՈՒԱԳԻՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, Ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետ Տ. Տ. Դեօրդ Ս. Կաթողիկոսին անուան տօնախմբութեան առթիւ (Սեպտ. 28, ճԲ), հեռագրով շնորհաւորեց Ն. Ս. Օծուրիւնը:

Վեհ. Հայրապետը բարեհաճած է հեռագրով յայտնել իր շնորհակալութիւնը հանգերձ օրհնութեամբ:

Ս. Պատրիարքին հեռագիրը, Սպտմ. 27 ին

— Ն. Ս. Օծուրիւն Գեորգ Կարդիկոս, Էջմիածին.

Բարեհաճեցէ՛ք ընդունիլ մեր անկեղծ շնորհաւորութիւններ Զեւ Ս. Օծուրեան անուան տօնին առթիւ. կը մագրենք երկու կեանք եւ յայտնութիւններ:

ՊԱՏՐԻԱՐԿ ԳՐԻՐԵԱՆ

Պատասխան, Սպտմ. 30, Էջմիածին.

— Պատրիարք Հայոց Գուրեան, Երուսաղէմ.

Անկեղծ շնորհակալութիւններ. կ'օրհնենք Միաբանութիւնը:

ԳԵՈՐԳ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ՆՈՒՆԵՐ ՄԵՆ ՍԻՌՆԻ ՀԱՄԱՐ

Տիար Գալուստ Կիւլպէնկեան, որ անգամ մը հինգ հազար ժամէի նուէր մը քանդ էր Սինն-ի, այս անգամ Փարիզ, Բարգէն Սրբազանի հետ ունեցած իր տեսակցութեան մէջ, ինքնաբերաբար խոստացած է արեւկան տալու հազար ժամէի նուէրէ՛ք Սինն-ի հրատարակութեան նպատակով:

Առաստեղն նախաձեռնած մեծապէս կը զմայնէ Սինն-ի ուղղութիւնն ու բովանդակութիւնը:

Սինն-ի խմբագրութիւնը եւ վարչութիւնը իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն մեծապէս նախաձեռնողին:

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ.

Պոգոստ. 6 Դշ. կէտրէն առաջ ժամը 9,30ին, Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ նիստ գումարեց Միարանական Ընդհանուր ժողովը, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր: Սոյն նիստին մէջ կարգադրեցաւ եւ վաւերացաւ Ս. Աթոռոյ հաշտական բառամեայ տեղեկագիրը, եւ լրացած ըլլալով Տօրէն ժողովոյ պաշտօնավարութեան բառամեայ կանոնարան շրջանը, նոյն օրը յետ միջօրէի ժամը 4ին գումարուած Միարանական Ընդհանուր ժողովոյ Բ. նիստին մէջ կատարուեցաւ նորին բնագործութիւնը, Ընտրելաց երկամուռ ցանկին մէջէն գաղտնի բաւարարութեամբ Տօրէն ժողովը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Զայր, Նախագահ
Լուսարարապետ Դեր. Տ. Մեարոյ եպս. Նշանեան (անմիտիոյ անդամ)

1.— Դեր. Տ. Մկրտիչ եպս. Աղանունի	} նորընտիր անդամ
2.— » » Մատթէոս » Գայրգճեան	
3.— Զոգ. » Վրթմանէ վրդ. Գառապեան	
4.— » » Դէորդ » Ճանսրգեան	
5.— » » Վահան » Դէորդեան	
6.— » » Կիրեղ » Խրայէլեան	

ՏՆՕՐԷՆ ԺՈՂՈՎ.

Պոգոստ. 8, եշ. ժամը 10ին նորընտիր Տօրէն ժողովը իր առաջին նիստը գումարեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր նախագահութեամբ, եւ գաղտնի բաւարարութեամբ կազմեց իր Դիւանը հետեւեալ կերպով: Դեր. Տ. Մեարոյ եպս. Նշանեան, Ասենապետ Զոգ. Տ. Կիրեղ վարդ. Խրայէլեան, Ասենապետ

ԴԱՆՁԱՊԵՏ

Ս. Աթոռոյ Գանձապետ եւ Երեսօրէց Տեսչին օգնական անուանուեցաւ Պէյրուքի Ս. Նշան վանուց նախորդ անուց Զոգ. Տ. Դէորդ վրդ. Ճանսրգեան, որ ձեռնարկած է պաշտօնի տարուոյ Մայիսի սկիզբէն:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՅԵՐ

Յունիս 15, Շր. Պատր. Փոխանորդ Դեր. Տ. Մկրտիչ Ս. եպս. Աղանունի, հետն ունենալով Զոգ. Տ. Կիրեղ վարդապետ Խրայէլեանը, յետ միջօրէի ժամը 4,30ին այցելեց քաղաքիս Շուէտական Հիւպատոսարանը, եւ յանուն Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր շնորհաւորեց Պ. Հիւպատոսը, Շուէտի Վեհ. Կիւթիով է. Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ:

Յունիս 20, Շր. տեղւոյ Օրէա Խառնիկայ Ֆելքաի վարժարանին մրցանակարարչութեան հանդէպին՝ Պատրիարքարանիս կողմանէ ներկայ գրանուեցան Պատր. Փոխանորդ Դեր. Տ. Մկրտիչ Ս. եպս. Աղանունի եւ Զոգ. Տ. Կիրեղ վարդապետ:

Յունիս 4, եշ. Ամեն. Ս. Պատրիարք Զայր, հետն ունենալով Դիւանապետ Տիար Կ. Նուրեանը,

կէտրէն առաջ ժամը 11ին այցելեց Երուսաղէմի Ամիրիկեան Հիւպատոսարանը, եւ շնորհաւորեց Պ. Հիւպատոսը, Միացեալ Նահանգաց Անկախութեան տարեդարձին առթիւ:

Յունիս 9, Դշ. Պատրիարքարան այցելեց Սօրպօնի ուսուցչապետներէն Չինացի Դրագէա Չինի Չանի եւ Ներկայացաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր:

Յունիս 14 Կիր. Ամեն. Ս. Պատրիարք Զայր, հետն ունենալով Դիւանապետ Տիար Կ. Նուրեանը, կէտրէն առաջ այցելեց Երուսաղէմի Ֆրանս. Հիւպատոսարանը, եւ շնորհաւորեց Պ. Հիւպատոսը՝ Ֆրանսայի Ազգային Տօնի տարեդարձին առթիւ:

Յունիս 19, Ուրբ. Յետ միջօրէի ժամը 4ին Պատրիարքարան այցելեց Երուսաղէմի Յունական Նոր ընդհանուր հիւպատոս Մ. Գ. Տասոս, եւ ընդունուեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր կողմանէ: Քանի մը օր յետոյ նորին Ամենապատուութիւնը փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Պ. Հիւպատոսին:

Յունիս 28, Կիր. Բերուէ Լանրապետութեան անկախութեան տարեդարձին առթիւ, Բեթղեմի վանուց Տեսուչ Զոգ. Տ. Վահան վարդապետ Գէորգեան, ժամը 11ին այցելեց Բեթղեմի Բերուական Հիւպատոսարանը, եւ ի դիմաց Ս. Պատրիարք Զօր շնորհաւորեց Պ. Հիւպատոսը:

Պոգոստ. 2, Ուրբ. Ամեն. Ս. Պատրիարք Զայր, հետն ունենալով Դիւանապետ Տիար Կ. Նուրեանը, յետ միջօրէի ժամը 4,30ին այցելեց Ս. Քաղաքիս Վեհ. Կառավարչին, որ թէյի ճրտիրած էր Ն. Ամեն. Սրբազնութիւնը:

Պոգոստ. 11, Կիր. Ամեն. Ս. Պատրիարք Զայր, հետն ունենալով Դիւանապետ Տիար Կ. Նուրեանը, ժամը 11ին այցելեց Երուսաղէմի Դերմանական Հիւպատոսարանը, եւ շնորհաւորեց Պ. Հիւպատոսը, Դերմ. Լանրապետութեան տարեդարձին առթիւ:

Պոգոստ. 16, Ուրբ. Երուսաղէմի Անկիրան եպիսկոպոս Դեր. Տ. Մէլի Ննէս Սրբազան, իր երկամեայ արձակուրդով Անգլիա մեկնումին առթիւ հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր, ուրաթ կէտրէն առաջ ժամը 11,30ին:

Պոգոստ. 20, Դշ. Լուսապետի Ազգային Տօնին տարեդարձին առթիւ, Պատր. Փոխանորդ Դեր. Տ. Մկրտիչ Ս. եպս. Աղանունի, հետն ունենալով Զոգ. Տ. Կիրեղ վրդ. Խրայէլեանը, ժամը 11ին այցելեց Թալէլէի Լուսապետական Հիւպատոսարանը, եւ ի դիմաց Ս. Պատրիարք Զօր շնորհաւորեց Պ. Հիւպատոսը:

Նոյեմ. 9, Դշ. Պարբին. Փոխանորդ Դեր. Տ. Մկրտիչ եպս. Աղանունի այցելութիւն տուաւ եգիպտական Վեհ. Հիւպատոսին, եգիպտոսի Վեհ. Ֆուատ Թագաւորին զահալալութեան տարեդարձին առթիւ եւ յանուն Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր շնորհաւորական մտղթանքներ ըրաւ Վեհ. Թագաւորին յաջողութեան եւ եգիպտոսի քաղաքապետին համար:

Պոգոստ. 25ին, Կիրակի, յետ միջօրէի ժամը 4ին յանկարծամահ եղաւ Երուսաղէմի Հեղինական

բնդհանուր Հիւպատոս Մ. Գոնթանիկէն Տաստսի Հետեւեալ օրը. ԲԵ., Կէսօրէն վերջ ժամը 3 ին կատարուեցաւ Թագման կարգը՝ Յունաց Ս. Յովնանէն եկեղեցւոյն մէջ, ի ներկայութեան քաղաքիս օտար Հիւպատոսներուն եւ պաշտօնական անձերու, եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Սինի Յունական զինգովանատան մէջ: Պատրիարքարանիս կողմանէ յաղարկաւորութեան ներկայ զանուեցաւ Տօրէն ժողովոյ անդամ Հոգ. Տ. Դէորդ Վարդապետ Ճանաչեան, եւ Ս. Պատրիարք Հօր ցուակցութիւնները յայտնեց Այրի Տիկին Տաստսի եւ Հիւպատոսարանի պաշտօնէութեան:

ԿԵԼԻԿԻՈՅ ԵՒ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԱԹՈՒՆԵՐԸ

Փոխանցումի Տեղեկագիրք

Ս. Արքայի Սուրբ մէջ ունեցած Թեմերուն Կիլիկիոյ կարդիկոսութեան փոխանցումի պարմաններուն եւ այդ առիւ կատարուած զորոգութեանց Տեղեկագիրք Տօրէն ժողովոյ որոշումով յանձնուած է մամուլի՝ տեսակի նետով նրաստակուելու համար:

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՉԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կիլիկիոյ Շնորհազար Հայրապետ Տ. Տ. Սասնակ Ա. Կարդիկոս, Հաղպի Առաջնորդ Տ. Արքայազար եւ Շամի Կրդիկ. Փոխանորդ Տ. Խոզ Ն. Վարդապետներ եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան մասնակցելու համար նուա՛ր ուղղած է Ս. Արքայի Լուսաւարացեալ Գեր. Մեսրոպ Եպ. Դեմետրի, որ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր հանձնարեամբ Ապր. 25 ին ուղևորեցաւ դէպի Հաղպի:

Եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը կատարուած է բոլորովին կամեմատութեամբ Ապր. 29, Կիւ. առաւ. Քառասուն Մանկունի եկեղեցւոյ մէջ:

Լուսաւարացեալ Մերազանք Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր կողմէն մէկ մէկ պնակէ նուիրած է նորադասկ եպիսկոպոսներու, շնորհաւորելով իրենց եպիսկոպոսացումը:

Վէն. Սանակ Կրդ. մասնաւոր զիւ մը ուղղելով Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր, իր շնորհակալութիւնը յայտնած է թէ՛ Մեսրոպ Մերազանքի ներկայութեան համար եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան առիւ եւ թէ՛ նրախրած պնակներուն առիւ:

Տ. ԱՏՈՎՄ ՔԷՅ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Ձեռնադրութեան արաբութեանց մասնակցած է նաեւ Լուս Ամենեւի (Քալիփօրիս) Հոգեւոր Հովիւ Արք. Տ. Ասովմ Քիյ. Մելիքեան, որ ժառանգաւորաց Վարձարանի քջանաւարներէն է Վէն. Սակակ Կրդի ձեպութեան աւել եւ յետ պարագեւր Ս. Արքայի:

Տ. Ասովմ Քիյ. յաւակալէա Էւուսողեմ կազմաւորութեան առաջնորդ Գեր. Տ. Գարեգին Եպ. Խաչատրեանի կողմէն, ներկայ գտնուելու Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր Յարեւանի, եւ Պաղեսիս գալ յառաջանցած է Սուրբ, օրհնութիւնը առնելու համար իր վաղեմի ուսուցչին եւ տեսչին, Կ. Օթութեան Սանակ Ս. Կրդիկին:

Լուսաւարացեալ Մերազանք Մերազան, իր նետ ունեւորով Տ. Ասովմ Քիյն. Ս. Արքայ վերադարձաւ Հոկտ. 4. Ուր. երեկոյցին:

ԿՊՐՈՅԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Այս ատրի ժառանգաւորաց Վարձարանին եւ Ընծայարանին ամսագրիքի քննութիւնները տեղի ունեցան Յուլիս 15 ԲԶ. — Յուլիս 24 ԴԶ. միւս մասով զրաւոր: Լեզուներու (Տայերէն, անգլիերէն, ֆրանսերէն, արաբերէն, յունարէն, երբայցերէն) քննութիւնները բերանացի էին: Ամեն Ս. Պարբարք Հայրը ներկայ եղաւ այս քննութեանց եւ Տայերէնի քննութիւնները անձամբ կատարեց:

Դրդ դատարանի յունարէնի քննութիւնը կատարուեցաւ Յուլիս 22 ԲԶ. առաւ. որուն ներկայ զանուեցաւ Երուսաղէմի յունական հիւպատոս Պր. Տաստս, որ իր նրաջումը յայտնեց հայ տղոց բնդունակութեան եւ ձեռք բերած յաջողութեան համար յունարէնի ուսման մէջ:

Դրդ դատարանի աշակերտ, ի պատիւ Պր. Հիւպատոսին, երգեցին յունական ազգային քայլերգը:

Ժառանգաւորաց Վարձարանի եւ Ընծայարանի ուսումնական նոր շրջանը (1929—1930) սկսաւ Հոկտեմ. 1 ԴԶ. օր:

Այս շրջանին՝ ուսմանց ծրագիրը կը շարունակուի նորոգութեամբ: Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրը կը պահէ իր դասերը Ընծայարանի երկու դատարաններուն եւ ժառանգաւորաց Դրդ լրացուցիչ դատարանին:

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական Ընծայարանի Առաջին դատարանը, 1930 թի Կաւարտէ իր շրջանը: Այս դատարանը ունի 8 ուսանող սարկաւորներ, որոնց դատարանական աշխատութիւնները թեթեւեղուած են, որպէս զի կարենան ուսումնասիրութիւնները ընել եւ լրացնել իրենց աւարտական թէզերը: Միւս կողմէն, Ս. Պատրիարք Հայրը կարգադրեց որ շարաթական ժամ մը յունարէնի նետերի այս դատարանը կանոնաւորապէս, սարկական ծանօթութիւն մը ձեռք բերելու համար, զորոգեց իւրենց արաբերէնին եւ երբայցերէնին:

Ուսուցչական մարմինը կը պահէ իր կազմը, միայն ծայնագրութեան ուսուցիչը, Տիար Էւուս Դիլիկիւրեան, մեկնած է Երուսաղէմէն, Կիպրոս հաստատուելուն պատճառաւ: Միւս կողմէն Պր. Կաթապետ Յարութիւնեան, Պէլլոթի ամբիքիկեան համարարանէն շրջանաւարտ, կոչուած է ուսուցչական պաշտօնի ժառանգաւորաց Վարձարանին մէջ:

ԹԱՐԳՄԱՆԶԱՅ ՏՈՆԸ

Սանակ-Մեսրոպի Տօնին առիւ, ուս տօնութեան, այս օրի ալ գրական հանգէ մը աւարտեցաւ Յուլիս 28, Կիւ. երեկոյ ժամը 4 ին, ժառանգաւորաց Վարձարանի սրահին մէջ, զորոգութեամբ ժառանգաւորաց Վերնի, Կաթակարարանի եւ Մանկապարտէզի աշակերտներուն, նախապատրուածքով Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր, եւ ներկայութեամբ Ս. Արքայի Միաբանութեան եւ հայ ժողովրդեան:

Հանդէպ սկսաւ **Նամակալ Մովսէսի** շարակա-
նով, եւ անմիջապէս **Տէր կեցո՛ւ** եղով:

Ժառանգաւորաց վարձարանի ուսուցիչ Տիար Գ. Մխաթան խոսեցաւ առաջին անգամ հայ զիւրեմ զիւ-
սին նշանակութեան վրայ եւ քսաւ. — «Մենապի կեն-
սագիւրները կը պատմեն թէ նշանաւս եղաւ ան հայ զիւր
զսեկաւ առաւելապէս անոր համար որ Հայ ժողովուրդը
չէր հասկնար եկեղեցւոյ քնքերցումները որ Ասորի լեզ-
ւով կ'ըրկային եւ հայ մանուկը չէր կարող զիւրաւ ու-
սանիլ այդ իրեն անբնէյ լեզուով. — Մենապի չունե-
րաւ մասին այս կարճ վկայութիւնը մեր մանուկսին
մը կը մտնէ որ առաջին անգամ կ'երեւայ հայ պատմա-
բան մէջ. — Մենապի կ'ուզէր զիւրեք զսեկէ. անով
փնտելաւ եւ զսեկաւ համար հայ ժողովուրդը եւ մա-
նուկը. — Անկէ առաջ հայ քաղաքները եւ մեծամեծ-
ները փնտելաւ ինն ժողովուրդն ու իր գաւաղներն իրենց
փառքին եւ գրօսանքին համար: Մինչ իմա զիւրեք կը
զսեկին եւ անոր հետ կը զսնուի նաեւ հայ ժողովուրդն
ու հայ մանուկը: Անկէ ի վեր Մենապի այս մանա-
գութիւնը մեծագոյն եւ միակ մանուկութիւնը եղաւ հայ
գործիչին եւ հայ եկեղեցականին. — Այս մանուկու-
թեամբ հայ վանականը, դարեւաւ քնքային, զիւրեքներ
հակեցաւ լուսնոց մաղաղաբի կտոր մը առջեւ, զայն
լեցնելով հոգիի ու խորհուրդի գծերով ու նկատելով,
եւ նոյն վանականը, ցեղեր, իր շուրջը հաւաքեց հայ
զիւրդացիին գաւաղներ՝ զանոնց կարողացնելու համար
այդ մաղաղաբի վրայ: — Հայ զիւր զսնուեցաւ եւ ա-
նոր հետ շինուեցաւ հայ ժողովուրդին զիսակցութիւնը,
երեւան էկան հայ դպրոցն ու հայ գրականութիւնը,
ժողովուրդի մը գոյութեան երկու գործաւ գործոնները.
ու այս ամէնը կը պատշին **Տարօնի գեղջուկի մը**,
Մեծին Մենապի մեծ հոգիին եւ մեծ մասնութիւնը...»:

Հետզհետէ հաւուր կարդացին եւ արտաստեպիւններ
ըրին. Բնծայարանի Մեծնեան Գառարանէն Սիմէոն
Սարկաւագ հաւ մը կարդաց **Թարգմանիչներուն**
զիւր խորագրով, Ժանգրց. Վրժմ. ի Գրգ. Գառարա-
նէն Պետրոս Քերոյկանեան արտաստեց Յ. Թուման-
եանի **Առաջին հայ ուսուցիչը**, Ալեքսանի Հեղեկե-
ան արտաստեց **Հայրենի կարօք**, Ժանգրց. Գրգ.
Գառարանէն Սարգիս Ալեքսիսեան կարդաց Կորնէն
զիւրեւ զիսին պատմութիւնը, Ժանգրց. Բրգ. Գառա-
րանէն Թովմաս Հէլէնեան արտաստեց Վ. Թէլէեանի
Տող հայ լեզուինը, Արարի կարակեսեան արտա-
տեց **Հայրենի աղբիւր**, Բնծայարանի Կիւլլէնի-
եան Գառարանէն Արիստի Սեկզ. հաւ մը կարդաց
Թարգմանցաւ հոգին խորագրով, Ժանգրց. Գրգ.
Գառարանէն Ազատ Խոթեան արտաստեց Զապենեանի
Մայր Հայաստանին, Գրգ. Տ. Միքիլ Էպս. Արաւ-
նունի խոսեցաւ Ս. Գրգ. եւ հախնեաց գործերուն առ-
խառնաբար թարգմանութեան կարեւորութեան վրայ:

Ամենէն վերջը Ս. Պատարագ Հայր խոսեցաւ առ
խառնով. «Մանկ եւ Մենապի **հարուստ** մարդեր
էին: Բայց անոնց հարսութիւնը, ինչպէս պիտի ուզէ
խառնալ միասին ներքայաւստութիւնը, չէր բաղկանար
ո՛չ գոմարներէ, ո՛չ ալ գոմարներէ: Գանասացիները՝
որոնք իրենց **կարսաններով** միայն հարուստ կը նկա-
տէին ինքզինքանէն, Լուրդիկոս Ժ-Ի ի հարսութեան մա-
սին խօսող Թրանսացիներէն բան մը չկրցան հասկնալ,
մինչեւ որ բռնուեցաւ իրենց թէ այդ քաղաւոր տէր էր
անբիւ անհամար կարսաններ: Այս քննութեամբ կը

գտնէ իւրեր ո՛ր եւ է ժողովուրդը որ ապրաս է. եւ գրամբ
միայն հարսութիւն կը համարէ: — Մանկ եւ Մենապի
հարուստ էին, այս՝, **զիւրով եւ զիւրեւով** միայն:
Մեծն Արեւմտեւոր ամբողջ Ասիան կողոպտած էր, բայց
երբ հարցուեցաւ իրեն՝ թէ ո՛ր է ինն իր գանձերը, պա-
տակաւանց՝ թէ իր **բարեկամներն** էին բուն իր գան-
ձերը. եւ կամպանիացի կնոջ մը՝ որ Կուսնիկայի բան-
կապին զարդեր կ'ուզէր տեսնել՝ Հոռոմայեցի Տիկիկը
իր **գաւաղները** ցոյց տուաւ անոր իրեն իր բովան-
դակ հարսութիւնը:

Երբ մեր երկու Սարքերուն հարսութիւնը զիսնում
ու զիսնանում, հասկցաւ կ'ըրկանք նաեւ այստեւան
հանդիւնին խառնաւ նշանակութիւնը: Ինչպէս ըսինք,
անոնց զիւրով ու զիւրեւով հարուստ եղան. եւ մենք՝ իր-
եւ իրենց գաւաղները՝ ա՛յց միայն կ'ընանք օրինապէս
մատանգել իրենցմէ. աղբիւրի հարսութիւն մը՝ որ
անկորուստ կը մնայ՝ փեղանքն է մեր տունին եւ քնա-
նիին, փառքն է մեր դպրոցներուն, պարծանքն է մեր
տնտեսներուն: Զեմ կարծիք որ մեզմէ որ եւ է մէկը ան-
տարբեր մնայ այս ազնիւ քնքնութեան հանդէպ, որչափ
ալ կը ներքալան գոյութեան պահպանութեան համար
չարաչար նեղուի. ան համարաւոր է որ՝ հազին չափ
կենական է ի՛ր եւ իր գաւաղներու համար հայ զիւրն
ու զիւրը, եւ կը խորհի թէ իր նախնիներէն ո՛չ ոսկի
կտակաւոր է իրեն, ո՛չ խելամուրթին, ո՛չ խակ հոգ մը
աշխատանքի, բայց ոսկի անոնցմէ մատանգաւ անկո-
րուստ գանձ մը, տնտեսի կըրպքեան հարսութիւնը:
Այս ամէնը կը սարկինք Մանակի եւ Մենապի ձեռքով
մեր պատմութեան կասարաւոր «հայկական հրաւճ» էին:
Եւրոպացի զիսնականները «չառական հրաւճ» կը կոչեն
հաղափաղութեան այն աղբիւնը՝ զոր յոյն ժողովուր-
դը ստեղծաբարեց երբեմն իր հանձնարին ճարտիւ: **Հայ-
կական հրաւճ** ալ մեր ամբողջ կենսինն ու գոյու-
թեան մեծագոյն գաւաղան է. **զիւրով ու զիւրեւով**.
Երբ զիսնանք վայելել մանուսեղ այդ հարսութիւնը,
հարուստ կ'ըրկանք եւ մենք ապագաւորաբար, ինչպէս ե-
ղան Մանակ եւ Մենապի: Օրհնեալ բոլոր իրենց յի-
ւասակքս:

Ս. Պատարագ օրհնութեամբ եւ «Պանդանիլ»-ով
փակեց հանդէսը:

Ամեն հառախառնութեան եւ արտաստեպիւն կը
նետելէր երգ մը, զորս երգեցին Ժառանգաւորք, Նա-
խապարարաւի եւ Մանկապարտեղի աշակերտներ: Փակ-
ման երգը՝ **Նեղուային**, նուիրուած Ս. Պատարագ Հօր
իր գանակալութեան առթիւ, երգեցին Ժառանգաւորք
եւ Սարկաւագներ:

ՎԵՐԱԿԱՐԶ

✽ Լուսարարապետ Մերոյ Սրբազան եւ զիւր-
նապետ Տիար Կ. Նուրեան, որ, Օգոստ. 16 — Մնա-
տմբիւր 20, Իսպախ գացած էին օդափոխութեան
համար, այցելած են Վենետիկ, Ֆլորանս, Հռոմ,
Նափոլի եւ շրջակայքը:

Վենետիկ այցելած են Ս. Ղազար, որ չափաւ սի-
րալիք ընդունելութիւն գտած են Միսիթարեան հարց
կողմէն:

✽ Բարդէն Սրբազան որ Ֆրանսա գացած էր
արձակուրդով, Եւֆրայի ծամրով երուսաղէմ վերա-
դարձաւ Հոկտեմ. 3 ճշ. առաւուր:

**ՊԱՏՐԻԱՐԳԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳՆԵՐ
ԵՒ
ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐՈՒ ԳԻՇԱՍԱԿՈՒՄԸ**

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը իր օրհնարքի հանդիսարարութեամբ այս տարի ալ պերճացուց Պարգաւաքի եւ Խաչկերպցի տօները Սրբոց Յակոբեանց Տաճարին մէջ։

Երկու տօներու նախատօնակին ալ Ն. Ամեն. Սրբազնութիւնը եկեղեցի առաջնորդուեցաւ ԶԲԱՆԱՔԱՆՈՒԹՅԱՆ Իսկ զիշերները Հսկում կատարուեցաւ։

Վարդապետի տօնի առտուն, Յոստ. 11 Կիր. Ս. Պատարագ մատոյց եւ բարոզեց Փիլիպին պայծառակերպութեան վրայ, «**Զի եւ զպարգաւաքս Բարսեղի ճախ պարտ է զայ՝**» քնարանով (Մատթ. 23. 10)։ Վերջում ալ բրաւ հրեական հոգեբանութեան մեծախառն հաւատալիքին շարք. եւ լատ. «**ձիշդ էր ինչ որ հրեայ գիտնականները կ'ըսէին, ըստ որում նախ եղիան ախարի գար, բոլոր նախապատրաստութիւններն ընկել Մեսիայի ընդունելութեան համար։ Աշխարհի պատմութեան մէջ, հրաշք մը գործուելէ առաջ, նախընթաց իրողութիւններ ալ արեւ է որ եւ քիչամբ ըլլան արդէն. առնեցմով է որ կը պատրաստուի ամէն բան։ Այդ Տաճարով կը բաղէ նաեւ Աստուծոյ գործը։ Մեսիայէն առաջ եղիա մը ալ՝ ար. էր, ապիսա համոզումն էր հրեայութեան։ Ապագան գուշակելու առեն՝ որ մտ թէ Տախտագրի մը պէս՝ մարդկային միտքը պատմական խորհրդանշանով մը կը ներկայացնէ զպիտի իրականացումը։ Դժայց շատ անգամ կը բնական մարդիկ իրենց իսկ յղացած երազներուն գիրքը, ու Աստուծոյ կը գործէ ստիպին։ Արդ՝ Յիսուսի յայտնի վկայութեամբ՝ եկած էր Եղիան. — Յովնանէն Մկրտիչն էր ան, ու անով կատարուած էր Մեսիական փրկութեան նախապատրաստութիւնը։ Թարգմանի ստեղծութիւնը քաջաւ այդ վարդապետը, եւ ապաւանտ եղիան հոն իր գերին մէջ հանդիսացաւ Մովսէսի հետ։ Այլու հարկ չիկար որ աշակերտները զպիտիներու հին հարցումն հետաքրքրուէին, Խորհրդանշանականը վերածուած էր իրականին։ Օրուան Աւետարանը լիալի կը լուսարդէ մեր միտքին այդ մասին։ Պիտի ուզէի որ ամէն բնութեամբ այդ լուսարար միտքն ունենար, բարբառներու համար Տիրոջ կատարած գործը, թէ ի՞նչ միջոցներով յառաջ տարուած է ան. խոստովանելու համար թէ ինքն է որ այսօր կը փրկէ, կը կենդանացնէ եւ կը հանէ զմեզ այն բարձունքը, ուր եւ քիչաւ լոյսերու մէջ։ Այդ հրաշքի ճառագայթումն ազգային լոյս մը առէր մեր հաւատարի կանթեղին համար, որ Թարգմանի փառքը նշուել միշտ մեր աչքին առջեւ, եւ պայծառանան Յիսուս - Քրիստոսի այն պատգամները, որոնք արուեցան մեր փրկութեան համար»։**

Սրբազան բարոզիչը իր բանաստեղծական իմաստալից բարոզն էարդ օրհնութեամբ յիշատակեց Ընծայարանիս Կիւլակէնեան դասարանին բարերար Պատրիկ Էֆ. Կիւլակէնեանի առատածնունդը. իր ողբացեալ սիրելիներու յիշատակին՝ իր ողբոյն Սերովքի եւ իր եղբոր Կիւլակի։ Օրհնեց բարերարը եւ իր պարագաները, ողջեւումն արեւշատութիւն մաղթեց, իսկ հանգուցեալներուն հոգիներուն լուսաւորութեան համար աղօթեց։

Ս. Պատարագի աւարտումին կատարուեցաւ հան-

դիսաւոր պաշտօն հոգեհանգստեան Կիւլակէնեան զերդաստանի բոլոր ննջեցեցոյ յիշատակին։

Երեկոյն ընթերցեց սեղան տրուեցաւ Միարանութեան Կիւլակէնեանց կողմէն, որուն նախագահեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, եւ այդ առիթով ալ Հոգեհանգիստ կատարուեցաւ սեղանատան մէջ եւ մաղթանքներ եղան Կիւլակէնեանց բարօրութեան եւ արեւշատութեան համար։

Ս. Խաչի Վերացման տօնին առտուն ալ (Սեպտ. 29 Կիր.) Ս. Պատարագ մատոյց Ս. Պատրիարք Հայրը եւ բարոզեց, «**Զի եւ զպարգաւաքս Բարսեղի մարմնի իմում կրեմ՝**» (Գղա. 2. 17) քնարանով եւ նոր ու գնայիլի լուսարանութեամբ մը պարգելով խաչին խորհուրդը. — «Պիտի փափարէի ուրեմն լատ. Սրբազան Քարոզիչը, սիրելի եղբայրներ եւ քոյրեր, որ Տիրոջ խաչին նուիրուած յարգանքի այս օրուան մէջ, լաւ հասկնանք Աւարեանի խոսքերը։ . . . Ան որ ապաւանտէր Բարսեղով շահած կը դառնէր, կամաւ յաճմն կ'առնէր անոր սարուկը՝ ունոր մէկ ստացուածքն ըլլալ՝ իր մարմին վրայ կըրած նշաններովը։ Այդ է Տշմարիտ քրիստոնէութեան կոչը ամէնու համար։ Յիսուսի Խաչուին աշխարհ մոզի համար խաչուած իրականութիւն մըն է, ո՛չ թէ անոր բարիքները չվայելու, այլ անոր փառաւոր թելադրութիւններէն չազդուելու տեսակէտով։ Աւարեանին բացատրութեամբ՝ մենք ալ խաչուածներ ենք աշխարհին հանդէպ։ Կ'արժէ յիշել այն երկու աւագակները՝ որ խաչուեցան Յիսուսի հետ, բայց ո՛չ Յիսուսի համար։ Անոնց պատկերը կրնայ կենդանի վկայութիւն մը ըլլալ մեր սովորական կեանքին։ Շատեր, այս կամ այն չարիքներու երեսնէն, ինքզինքնին խաչուած կը նկատեն, բայց ընդհանր կը նային Տշմարիտ Խաչեալին։ Չախտողութիւն մը կամ սուգ մը կը խռովէ զիրենք, ու կը դառնան հայհոյել այն աւագակին նման՝ որ չէր ուզեր զատուել իր սիրած աշխարհէն, ուր ընկերային չարիք մըն ալ ինք աւելցուցած էր իր ապիւրստ գործերովը, մինչդեռ իր միւս ընկերը՝ յոյն ահաւոր պատիժն մէջ՝ զիտակցութիւնն ունեցաւ աղերսելու՝ որ բարի Յիսուսը իր բարոզած դրախտին մէջ տեղ մը շնորհէ իրեն։ — Ո՛վ դուր եւ խաչ մը կրկնու չափ կը տառապիր, մի՛ վարանիր խաչեալէն խնդրելու մեր փրկութիւնը. մի՛ հայհոյէր անմիա աւագակին պէս։

Պահեցէր Քրիստոսով ստացուած մեր հոգեւոր ապաւանտիւնը՝ մեր խաչուած կեանքին մէջ, որպէսզի մեր քրիստոնէական համոզումներն ու առողջ բարոյականք անտախտ ասորքներով չխախտին, ու խաչը մեր գոյութեան համար ըլլայ «գործութեան գաւազան մը»։

Ս. Պատրիարք Հայրը իր հոգեշունչ խոսքերը կրկնեց, զոմութեամբ յիշատակելով Մեկրանեան նուիրատուութիւնը. ի նպատակ ժառանգաւորաց Վարժարանին, օրհնեց բարեգործութիւնը հանգուցեալ Գրիգոր Էֆ. Մեկրանեանի եւ մաղթանքներ ըրաւ յոյնին հարազատ եղբոր, ազգային բարերար Կարապետ Էֆ. Մեկրանեանի արեւշատութեան համար։

Ս. Պատարագէն յետոյ կատարուեցաւ պաշտօն Զոգեհանգստեան, իսկ երեկոյն ալ Միարանութեան եւ ժառանգաւորաց Վարժարանի ընթերիս սեղաններուն վրայ մաղթանքներ եղան Մեկրանեանց յիշատակին։

ԳՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԳԷԼՈՒ

Օգոստ. 4. Կիրակի երեկոյն, ժողովրդ. վարժարանի բակին մէջ տեղի ունեցաւ տարեկան նամակաւորութեան Ազգային Նախակրթարանին եւ Մանկագարեւելի, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պաշխարի Հօր, ներկայութեամբ Ս. Արտիս Միաբանութեան եւ ծնողաց:

Փոքրիկներ զիտակցութեամբ արտասանեցին իրենց կտակները, եռանդով երգեցին իրենց երգերը, հաւանալով ըրին իրենց տառապանքները եւ զուարթեցնելով իրենց պաշտերը: Քառասունէ աւելի փոքրիկներ մասնակցեցան նամակաւորութեան արտասանութեանը եւսյան, եւ ազեւորեցին նամակաւորները:

Պէտք է խոստովանիլ որ երեսուցեանի մանկագարեւելը, իր տեսակին մէջ լաւագոյն կազմակերպուած մանկագարեւելներէն մէկն է:

Համակարգ փակուեցաւ Ամեն. Ս. Պաշխարի Հօր օրհնութեամբ:

ՀԱՅՐ ՊՐԻՃՄԷՆ ԿԱՆՈՒՆԻԿՈՒ

Քննադատանի եւ ժողովրդ. վարժարանի Անգլիերէն լեզուի եւ գիտականութեան ուսուցիչ Հայր Զ. Թ. Պրիմմէն, որ Ս. Քաղաքի Անգլիկան Եպիսկոպոսին իրաւասութեամբ ներքեւ նոյն տարեկան ալ կը վարէ, ի վարձ իր բարձր ծառայութեան, Գեր. Մէկ Իւլս Եպիսկոպոսին յանձնարարեցաւ Կանոնականութեան առաջնական, Յուլիս 14. Կիրակի առաւ, Անգլիկան Ս. Ճօրն եկեղեցւոյ մէջ:

Ամեն. Ս. Պաշխարի Հօր կողմէն այս նամակաւորութեան գնահատուած զարգացումը Տեսուչ Գեր. Ս. Մեսրոպ Եպիսկոպոսին, Նախագահ Հօր. Ս. Կիրակոս Գրգ. Խոսեւելեանի ներքեւ, եւ շնորհաւորեց Հայր Պրիմմէնին Կանոնականութեամբ:

ՀՐԵՂԷՆ ՍԻՆԻ ԽՈՐԱԳԻՐ

Տխար Բ. Կեօղիւսեանի քան ռիտի եկած էր երեսուցեան, երեք օրուան համար ժողովրդագրաց վարժարանի փոխ Տեսուչ Հօր. Ս. Կիրակոս Գրգ. հրաւիրեց զինքն որ «տաղաւթ մը տալ» մեր ուսանողներուն, Յունիս 7. Կիր. երեկոյն: Տխար Բիւզանդի հաճոյքով ընդունեցաւ այս հրաւերը եւ խօսեցաւ իր կրօնական փորձառութիւններուն վրայ: Բրչհ. Սարգիս Սրկգ. Մանուկեան նախագրեց Հրեղէն Սինի Խորագիրին խօսածները, որոնցմէ կը քաղենք հետեւեալ տողերը:

«Անանկեալ մը եղաւ ինծի համար այս երեկոյն հրաւերը, սակայն սիրով ընդունեցայ զայն: Ես որոշեցի նման ինքեզիս ընկնել, փանդի հոն Ս. Հոգիին տնայաւորին ներկայութիւնը կ'զգամ եւ անոր բարոյաւ կը լսեմ եւ չեմ համարձակիր խանդարել այդ նորարարութիւնը: Նոյնպէս ինծի չեմ թոյլատրեր խօսելու մեր եկեղեցիի աստիճանաւորներուն, եւ մեր մէջ տեսնելով սարկաւորները, որոնք արդէն իսկ եկեղեցիի պաշտօնէութեան առաջին աստիճանին վրայ կը գտնուին եւ որոնք ապա-

գային կը յուսամ որ Աւետարանի ճշմարիտ բարոյիչները պիտի ըլլան, կ'ըր բաշտեմ ձեզի ուղղելու խօսքերս: սակայն քանի որ հրաւիրուած եմ, եւ մանաւանդ ժողովրդագրաց ասաներուն ներկայութեամբ քաջակերպուած, կ'ազնւեմ քանի մը խօսք քան ձեզի:

Երիտասարդ ուսանողները միշտ հետաքրքիր են ամէն քանի պատճառը, սկիզբը գտնելու, եւ երբ յաջողութեամբ ամէն քանի պատճառը Աստուծոյ կը գտնեն իրենց դիմաց, այն ատեն կը հարցնեն — հապա Աստուծոյ ուրիշ է, ի՞նչ քանի կը ծագի: Դժուար է իրենց համար ըմբռնել թէ Աստուծոյ տնայաւոր է, ինքն է ամէն քանի պատճառն ու սկիզբը: Բայց ուսանողներէն շատեր՝ ժամանակ կուզայ երբ վերջապէս (ըլլայ 14, 15, 18 կամ 20 տարեկան հասակին) յանկարծ կը փոխուին, ճշմարտութիւնը կը գտնեն, Յիսուսի կը դառնան զայն գտած ըլլալով՝ կամ թէ Յիսուս ինքզինքը անոնց յայտնեցաւ, Յիսուսի տէրը տէրի մը պէս կը խոցէ անոնց հոգին եւ հոն կը մտնի: այլեւս կարելի չէ զայն դուրս հանել: Յիսուս գտնողը այլեւս գտած է ճշմարտութեան ակն, այլեւս ապացոյցի պէտք չկայ անոր համար, փանդի Յիսուսի տէր անապագայեցի է: զայն գտնողը փառսի պէտք չունի, իսկ չգտնողը որեւէ ապացոյց չ'ընդունիր, անոր պէտք է քնել: սիրելիս, դուն ալ եկուր Յիսուսին, զայն զարի եւ պիտի տեսնես որ փառսի պէտք չկայ:

Ես ունեցայ այդ վայրկեանը ասի 16 տարի առաջ, երբ Պերթերեան վարժարանին մէջ հսկիչի գեր կը կատարէի: Տղաներուն հետ սերտորոշեան նստած էինք, եւ ես կը կարգայի անգլիերէն գիրք մը՝ որուն պատմութիւնն էր Զուրիգերիայի ուսանողի մը կարծիք: Ան իր ընկերներուն հետ պառնայի ելած ատեն, յանկարծ ուժի մը կը բախի, որ զինքը ետ կը մղէ, կ'այլափոխէ, տղան կ'ստիպուի ետ մնալ, մինչ իր ընկերները կը հեռանան: Անիկա բարի մը վրայ կը նստի եւ առատօրէն արցունք կը թափէ: Յիսուս այնքան էր անոր: Ան գտած էր Փրիկիլը եւ անոր տարով խաղած էր: Այս պատմութիւնը կարողա՞յ ես ալ եւթարկուեցայ միւսնոյն ազդեցութեան: ոչ մէկ քանի ուշադրութիւն չէի ընէր: Սերտորոշեանն անմիջապէս յետոյ աննախկին զայն եւ գեղին ինկայ, ու արտասուեցի: երբ վեր եկայ, այլեւս տիրուած էի, Փրիկիլը գտած էի: Ես որ մինչեւ այն ատեն ինքիս չէի ըմբռնու թերեւս օգտակար եղաւ առիթաւ յոյժի, քանի որ կեղծ մեղքով աղօթքը օգուտ մը չունի — սխալ սրտարտիւ աղօթքի: եւ անիկ ի վեր բոլորովին փոխուեցայ: Ես որ մանկութեան ի վեր շատ հետաքրքիր էի փիլիսոփայական եւ գիտական խնդիրներով լուծուած մը գտնելու ճշմարտութեան մասին եւ չէի կրցած գտնել զայն, այլեւս գտած էի ճշմարտութիւնը, գտած էի Սրբոց Աստուծոյ, Յիսուս Փրիկիլը: Զեզի կը մտնէի որ դուր ալ ունենար նոյն ժամը, եթէ երբեք ձեռնէ ամանք չեն ունեցած արդէն իսկ: փանդի պէտք է քնել որ՝ եթէ այդ քանի չ'ունենար՝ չէր կրնար եկեղեցական ըլլալ: Ես մեր տարիքին երբ որ ունեցայ այդ յայն եւ ճշմարտութեան յայտնութիւնը: Առանց անոր չէր կրնար Յիսուսը բարոյի: Յիսուսը բարոյեցաւ համար նախ գտած ըլլալու է զայն: Դուր հոս կ'ուսանիր եւ կը սորվիր զանազան

Տ. ԱՇՈՏ ՎՐԴ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

1883 — * 1929

գիտութիւններ եւ ուսումներ. սորվեցէ՛ք, ասոնք օգտակար են, սակայն առանց անոր՝ արժէք չունին։ Աւսումները անոր օժանդակները պիտի բլլան՝ բարոյեցեալ համար անհատականութիւն։ Եւ այս երբ զայն չունիր միայն հմտութեամբ չէր կրնար բարոյեցի միասուր։

Դուք այժմ բախատուք է՛ք՝ զանուելով ասանկ սուրբ տեղ մը, ուր սուրբ օծութիւն մը կը հասնէ՝ Բնիկեցեւոր խոնարհութեան Այբը կայ, հո՛ւն՝ անբացարարի սիրոյ Գաղղթան, անդին՝ ճրագայի Յարութիւնն ու աւելի անդին Համբարձումը։ Դեր-շնչեցէք ասանցմով։ Զեզ կը շնորհաւորեմ՝ Նախ իրեն ճշդ, ասիկա կ'ըսեմ ոչ թէ ազգամոյ մ'ըլլալու համար, բա՛ւ լիցի, այլ, վասնզի ես կը հաւատամ որ այս ազգը մեծ պաշտօնի մը կոչուած է քրիստոնէութեան մէջ, երկրորդ այս Ս. Քաղաքին մէջ բլլալու համար, դուք բախատուք էք այսպիսի միջավայրի մը մէջ ուսանելու համար, եւ երրորդ՝ մեր Ս. Եկեղեցիին ծառայութեան մանկնուդ համար, ա՛նչ եկեղեցիին՝ զոր ես շատ կը սիրեմ։ Ես որ ինք ապրի բողոքական կրթութիւն ստանալէ յետոյ՝ երբ այդ ճրագայի զարթումը ունեցայ, անմիջապէս Հայ Եկեղեցիին դարձայ, եւ աւելի փարեցայ անոր՝ զայն շատ աւելի մօտ զանկով Յիսուսին։

Ջանացէք միշտ հետեւիլ Յիսուսի, զորմով ցուցնելու համար անոր սէրը։ Սիրեցէք նախ ձեր ընկերները, ապա աւելի հեռաւորները։ Ասիկա իբրեւ խան է որ դժուար է, եւ թերեւ ձեռնէ ոմանք ընդհին՝ թէ կարելի՞ է ապիկա, բանի որ աշխարհի վրայ հազարումէկ փորձութիւններ կան։ Ի՞նչպէս կրնանք զերծ մնալ անոնցմէ։ Ես պիտի ըսեմ ձեզի՝ թէ այ՛ն, կարելի է։ Կարելի է անոր համար՝ որ կը պահէ Յիսուսի պատուիրանները, Յիսուս ըսաւ. «Իմ որ կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ, թող իմ պատուիրաններս պահէ»։ Անոր պատուիրաններուն հետ կապելի չէ խաղալ, անոնք կ'աշխարհ մարդը ինչպէս Սիւնայի լեռը։ Անոր պատուիրանները պահելու մէկն բանի մէջէն յաղթական դուրս կուգայ, վասնզի Յիսուս յաղթեց աշխարհի։ Քրիստոնէութիւնը յաղթութեան կրօնն է, յաղթական կրօնն է։ Անոր պատուիրանները պահելու համար, ինչպէս Զնորայի իրակ, անանջներդ ու աչքերդ զոյ՛է ազնոյ բաներ լսելէ եւ տեսնելէ։ Բնական է պիտի առաւպիթ, փորձութեան պիտի բնթարկուիք, սակայն եթէ Յիսուսը գտած էք՝ յաղթական դուրս պիտի գար ամէն բանի մէջէն։ Կրօնական փորձառութիւն (religious experience) անհրաժեշտ է սուր համար։

Մեր ազգը մեծ յայտ ունի ձեր վրայ, այժմ ամէն կողմէն հայտնի են աչքերը ճոս սեւեռած են, եւ ձեր կը հաւատամ որ ձեր մէջէն Յիսուսի ճրջմարտ աշակերտներ պիտի ելլեն՝ իր Աւետարանը բարոյեցեալ համար անհատականութիւն։ Ես շատ ուրախ եմ այսօր ձեր մէջ զանուելու համար, Կարգացէ՛ք, սորվեցէ՛ք ամէն բան, սակայն դարձեալ կ'ըսեմ, առանց Յիսուսի սիրոյն՝ անօգուտ է այդ ամէնը։ Անոր թիթեղի պէս պիտի ճնշեն միայն։ Կրօնի համար զգացումը անհրաժեշտ է — ցամ, կենդանի զգացում լսել չեմ ուզեր — Յիսուսի սէրը զգալու համար, Աստուած իր շնորհները ձեզի պարգեւէ որպէսզի զօրանաք իր Սիրոյն մէջ»։

Ս. Աթոռոյս միաբաններէն Տ. Աշոտ Վրդ. Սարգիսեան ալ զո՛ն եղաւ քաղցկեղի։ Առնենք մը ի վեր Հ. Աշոտ կը տատապէր հիւանդութենէ մը, որուն ախտահանաչումը դժուար եղաւ իր կորովի կողմնաւորին շնորհիւ զիմադրեց հիւանդութեան տաղանդներուն, միշտ կենալով իր պաշտօնին գլուխը։ Անցեալ տարի Սեդակներէն ի վեր աւելի ցաւեր մը զգայ իր կողերուն մէջ, որք թոքատապի վերադրուեցան եւ ըստ այնմ դարձանուեցաւ գերման հիւանդանոցի մէջ։ Բաւական կազդուած զգալով ինքզինք, ելաւ հիւանդանոցէն, բայց այս տարի Ապրիլին ստիպուեցաւ ֆրանսական հիւանդանոց մտնել, ուր փայծաղ հանեցին, սակայն ցաւերը չզարդեցան, յետոյ զնայ Պէյրուսի՝ Ամերիկեան հիւանդանոց, ուր երկրորդ զործողութեան մը ենթարկուեցաւ, դարձեալ հանգստեցան խեղճ վարդապետին ցաւերը, եւ վերջապէս բժիշկները խորհուրդ տալին իրեն վերադառնալ Երուսաղէմ։ Քաղցկեղ էր հիւանդութիւնը։ Յուլիսին սկիզբը վերադարձաւ Երուսաղէմ, մօտա ֆրանսական հիւանդանոց, ուր վախճանեցաւ Յուլիս 27, Շաբաթ օր։

Աշոտ վրդ. բնիկ Սեփրէկեցի էր, որդի Սարգիս Ազատուեանի եւ Թուժա Մանսեանի, ծն. 1883 Նոյեմբերի մէջ, աւագանի անունով Աբրահամ իր նախնական ուսումը կ'առնէ Սեփրէկի եւ Տիգրանակերտի ազգային զոյրօցներու մէջ։ 1902 Օգոստ. 16 ին կուգայ Երուսաղէմ եւ միաբան կ'ըլլայ Ս. Յակոբի. 1905 Յուլիս 5 ին Սարկաւազ կ'ըլլայ ձեռնադրութեամբ Մաղաքիա եղաւ Տէրունեանի, իսկ 1909 Յունիս 6 ին քահանայ կը ձեռնադրուի եւ վեղար կ'առնէ Տ. Յարութիւն Պատրիարքէն, եւ այնուհետեւ կը ծառայէ Ս. Աթոռոյս իրեն շինուած ապիտ (1911—1912), իբր Տեսուչ Ս. Փրկչի (1913—19), Դամասկոսի (1919—1922), Ս. Յարութեան (1922—23), Թարգման (1924—1925) եւ 1927 էն ի վեր Տեսուչ Բնիկեցեւորի, եւ այս վերջին պաշտօնին գլուխն էր երբ սկսաւ տառապիլ անողոք հիւանդութեամբ։

Օձուձը եւ թաղումը կատարուեցաւ Յուլիս 27 ին, Ս. Պատրիարք Զօր նախագահութեամբ. Գեր. Տ. Մկրտիչ եղաւ. Աղաւադեանի կատարեց օժման կարգը եւ խօսեցաւ Դամբանականը։ Եւ յազարկաւորութեան նախագահեց Լուսարարապետ Գեր. Տ. Մեսրոպ եղաւ. Նշանեան շանգուցեալը թաղուեցաւ Ս. Փրկչի գերեզմանատան մէջ։ Ս. Աթոռոյս Միաբան վարդապետներու բաժնին մէջ։

Հայր Աշոտ նախնածախնդի էր Ս. Աթոռոյս պայծառութեան։ Միաբանութեան «Ձայնաւոր» անդամներէն մէկն էր։ Իր մայրենի լեզուէն զատ գիտէր նաեւ արաբերէն, որուն շնորհիւ բարեկամութիւններ շահած էր արաբներէն։